

ข่าวเดือนการระบาดศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๕ ประจำวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

เพลี้ยจักจั่นมะม่วง

เดือนเกษตรกรชาวสวนมะม่วงทุกภาคของประเทศไทย ในช่วงนี้อาจพบการเข้าทำลายของเพลี้ยจักจั่นฝอยในช่วงระยะมะม่วงแตกช่อดอก โดยช่อดอกที่ถูกทำลายจะทำให้ช่อดอกแห้งและดอกร่วง ติดผลน้อยหรือไม่ติดเลย และจะมีน้ำเหนียว ๆ คล้ายน้ำหวานติดตามใบ ช่อดอก ผล และรอบ ๆ ทรงพุ่ม ต่อมาตามใบ ช่อดอก จะถูกปกคลุมโดยเชื้อราดำ ดังนั้น เมื่อพบการทำลายให้รีบแจ้งหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อหาแนวทางการควบคุม และป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Idioscopus clypealis* (Lethierry)

Idioscopus niveosparsus (Lethierry)

วงศ์ : Cicadellidae

อันดับ : Homoptera

ชื่ออื่น : แมงกะอ้า

รูปร่างลักษณะ

เพลี้ยจักจั่นที่พบระบาดอยู่มี ๒ ชนิด มีรูปร่างคล้ายกันมาก ลำตัวมีสีเทาปนดำ หรือน้ำตาลปนเทา ส่วนหัวโตและป้าน ลำตัวเรียวยาวแหลมมาทางด้านหาง ทำให้เห็นส่วนท้องเรียวยาวเล็ก มองดูด้านบนเหมือนรูปลิ้ม และที่แผ่นตรงเหนือริมฝีปากบนเป็นสีดำ มักอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม แมลงชนิดนี้ใช้ขาหลังดีดตัวกระโดดไปมา ทำให้ได้ยินเสียงชัดเจน ตัวอ่อนมีลักษณะเหมือนตัวเต็มวัยทุกประการ การเคลื่อนไหวว่องไวแต่ไม่เท่าตัวเต็มวัย ตัวอ่อนนี้มักพบอยู่เป็นกลุ่มตามช่อดอกและใบ โดยเฉพาะบริเวณโคนของก้านช่อดอกและก้านใบ เนื่องจากบริเวณโคนจะมีเยื่อบาง ๆ สีน้ำตาลหุ้มไว้ เมื่อแดดร้อนจัดจะหลบซ่อนอยู่ตามหลังใบเพลี้ยจักจั่นช่อมะม่วงเพศเมียจะวางไข่เป็นฟองเดี่ยว ๆ รูปร่างยาวรี สีเหลืองอ่อน จะวางไข่ตามแกนกลางใบอ่อนหรือก้านช่อดอก ปรากฏเป็นแผลเล็ก ๆ คล้ายมีดกรีด หลังจากวางไข่แล้วประมาณ ๑ - ๒ วัน จะมียางสีขาวของมะม่วงไหลหยดเห็นได้ชัด ระยะฟักไข่ ๗ - ๑๐ วัน เมื่อออกเป็นตัวอ่อนจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากช่อดอกและใบ ตัวอ่อนเจริญเติบโตโดยการลอกคราบ ๔ ครั้ง จึงเป็นตัวเต็มวัย ระยะตัวอ่อน ๑๗ - ๑๙ วัน

ลักษณะการทำลาย

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัย จะทำลายใบอ่อน ช่อดอก ก้านดอก และยอดอ่อน แต่ระยะที่ทำให้ความเสียหายมากที่สุดคือ ระยะที่มะม่วงกำลังออกดอก โดยจะดูดน้ำเลี้ยงจากช่อดอกทำให้แห้งและดอกร่วง ติดผลน้อยหรือไม่ติดเลย ระหว่างที่เพลี้ยจักจั่นดูดกินน้ำเลี้ยง จะถ่ายมูลมีลักษณะเป็นน้ำเหนียว ๆ คล้ายน้ำหวานติดตามใบ ช่อดอก ผล และรอบ ๆ ทรงพุ่ม ทำให้มะม่วงเปียกเยิ้ม ต่อมาตามใบ ช่อดอก จะถูกปกคลุมโดยเชื้อราดำ ถ้าปกคลุมมากก็จะกระทบกระเทือนต่อการสังเคราะห์แสง ใบที่ถูกดูดน้ำเลี้ยงในระยะเพลสด ใบจะบิดงอโค้งลงด้านใต้ใบ ตามขอบใบจะมีอาการปลายใบแห้งแมลงชนิดนี้พบระบาดทั่วไปทุกแห่งที่ปลูกมะม่วง พบได้ตลอดทั้งปีแต่ปริมาณประชากรของเพลี้ยจักจั่นจะเพิ่มอย่างรวดเร็วในช่วงออกดอก คือระหว่างธันวาคม - มกราคม เมื่อมะม่วงเริ่มแทงช่อดอกจำนวนเพลี้ยจักจั่นจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนระยะดอกตูม มีปริมาณสูงสุดเมื่อดอกใกล้บาน และจะลดลงเมื่อมะม่วงเริ่มติดผล ซึ่งจะไม่พบบนผลเมื่อมะม่วงมีขนาดเท่านี้หัวนมมี

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้งทุกสัปดาห์
๒. หมั่นสำรวจในระยะที่ใบอ่อน ถ้าพบเพลี้ยจักจั่นฝอยปริมาณน้อยให้ตัดส่วนที่ถูกทำลายไปเผาทิ้ง
๓. เมื่อสำรวจพบปริมาณเพลี้ยจักจั่นฝอยทำลายยอดอ่อนเกินกว่า ๕๐% ของทั้งหมดที่สำรวจในระยะมะม่วงแตกใบอ่อน ให้ใช้สารเคมี ดังนี้
  - ไซเปอร์เมทริน ๒๕% EC อัตรา ๓๐ - ๔๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
  - คาร์บาริล ๘๕% WP อัตรา ๔๕ - ๖๐ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
  - แลมป์ด้าไซฮาโลทริน ๒.๕ % EC อัตรา ๑๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

